

Faglig Utvalg for Ressursforskning (FUR)

Referat fra møte i Svolvær 3-4. april 2017

Tilstede: Kjell Ingebrigtsen (leder, bare med mandag), Solveig Strand, Jan Ivar Maråk, Øystein Sulebak Ormbostad, Rose-Mari Berge, Geir Huse (referent), Cecilie Kvamme og Bjarte Bogstad (bare med mandag)

Observatører: Anne Kjos Veim, Elisabeth Norgård Gabrielsen

Fravær: Ole Thomas Albert, Katja Enberg

Agenda

Mandag 3. april

- 1230-1330 - Lunsj Thon Hotell Svolvær
- 1330-1730 – Møte
  1. Velkommen – Kjell
  2. Godkjenning av dagsorden og referat – Kjell
  3. Prioriteringer av FFA midler og status langsiktig plan for tokt og fangstdatainnsamling for de viktigste bestandene – Geir
  4. Orientering om toktresultater mm:
    - Vintertoktet i Barentshavet – Bjarte
    - Gytetokt NVG sild – Cecilie
    - Kort rapport fra Marsmøte med PINRO – Geir
  5. Status merkeforsøk på sild og sei – Cecilie
  6. Måling av lodde under innsiget i Barentshavet. Viser til tidligere erfaring med dette, og konklusjonen om at dette var komplisert. Kan det likevel være aktuelt å gjøre nye forsøk for å få et nytt målepunkt for loddebestanden? – Bjarte/Geir innleder
  7. Tokt ved Jan Mayen – tidligere diskutert i FUR-utvalget. Er det aktuelt i 2017? – Jan Ivar innleder
  8. Orientering om nytt forskningsprosjekt på modellering av bestandsdynamikk (Sparholt m flere) – Bjarte
  9. Bør næringen ha anledning til å drøfte status med ansvarlige forskere direkte? – Jan Ivar innleder
  10. Status for arbeidet med sonetilhørighetsanalyser for de viktigste bestandene i Nordsjøen – Jan Ivar innleder
    - 1730-1800 - Reiser til Henningsvær
    - 1800-1900 – Omvisning på Gadus Norway i Henningsvær
    - 1900- Middag Fiskekroken

Tirsdag 4. april

- 0900-1030 Møte

11. Behov for egne sårbarhetsindikatorer for VMEs i Barentshavet. I dag har vi adoptert indikatorene fra NEAFC for internasjonalt farvann, og det er ikke gitt at disse er egnet for Barentshavet. En del prosesser i gang i ICES rundt disse spørsmålene, og aktuelt å diskutere hvordan vi følger opp dette. Et ønske fra russisk trålnæring om et felles initiativ til Den norsk russiske fiskerikommisjonen. – Jan Ivar innleder

12. Forekomst av marint søppel – Geir innleder

13. Fiskerienes betydning for Vågan kommune – Havnesjef i Vågan kommune Ole Osland

14. Tid og sted for neste møte - Kjell

15. Eventuelt

- 1030-1130 Besøke Sagafisk Svolvær
- 1130-1230 Lunsj Thon Hotell
- Møte slutt

Oppsummering

1. Velkommen – Kjell

-Kjell ønsket velkommen til møtet og gikk gjennom agenda for møtet.

2. Godkjenning av dagsorden og referat – Kjell

-Der var ingen kommentarer til dagsorden og referat.

3. Prioriteringer av FFA midler og status langsiktig plan for tokt og fangstdatainnsamling for de viktigste bestandene – Geir

-Oppsummering: Geir presenterte regnskap for FFA midlene for 2016-17. Det ble gitt ekstrabevilgninger i to omganger, først på 62 mill i mai og så på 31 mill i slutten av desember. En stor del av bevilgningene blir overført til 2017 og 2018, og pt er budsjettet for bruk av FFA midler på 225 mill for 2017. Hovedlinjene i disponeringen av midlene er i overvåking av kommersielt viktige bestander og overvåking av beskatning, knyttet til referanseflåte og fangstsampling på fiskemottak. Dessuten har det blitt rom for en del viktige forskningsprosjekter knyttet til økologiske prosesser som rekruttering hos sild, og bestandsstruktur hos sei og hyse. Det er også satt av en del midler til forskning på redskaps- og observasjonsmetodikk.

Havforskningsinstituttet har utviklet en langsiktig overvåkingsplan med fem pilarer: Bestandsundersøkelser, Beskatning, Helse og smittespredning, Biodiversitet og økologisk funksjon, og Fysisk og kjemisk miljø. Felles overordnet målsetning for overvåkingen er *å etablere det vitenskapelige datagrunnlaget for instituttets forskning og rådgivning*. Dette skal oppnås gjennom å: samle inn av data og prøver til rett tid, av tilstrekkelig kvalitet og i riktig mengde; tilpasse undersøkelsene i henhold til minstekrav til grad av usikkerhet; estimere usikkerhet knyttet til resultater basert på stikkprøver og videreutvikle og implementere teknologi og metodikk for prøvetaking og målinger i felt i henhold til en egen protokoll. Det har blitt inngått fireårige avtaler med 5 fiskefartøy for 6 forskjellige overvåkingstokt. Innføringen av FFA-avgiften har muliggjort en slik langsiktighet i overvåkingen av de kommersielt viktigste bestandene som beskrevet i den langsiktige overvåkingsplanen. FUR anser derfor at det er viktig at denne finansieringen videreføres minst på samme nivå som i dag.

Det ble en god diskusjon av nivået på fangstsampling. HI orienterte om at det gjennomføres et arbeid for å utvikle et nytt system for fangstsampling på pelagisk fisk. For bunnfisk, har HI et godt system for å samle inn data fra fartøy som leverer hel fisk til mottak via Gamle Kvalstein programmet, men det er ikke et tilsvarende program for trålerflåten. For dette flåtesegmentet baserer man seg på referanseflåten og data fra Kystvakten, overvåkingstjenesten og FDIR. Det kom forslag fra næringen om å bruke mer av informasjonen som samles inn på moderne trålere og større konvensjonelle fartøyer. Det var enighet om at dette bør vurderes. HI vil legge

frem info om inndekning av fangstsampling på neste FUR møte for torsk, sei og hyse i Barentshavet og sei i Nordsjøen. Det ble poengtert fra HI sin side at mens nye fiskeriavhengige tidsserier må være minst 5 år før de kan brukes i bestandsberegninger, kan fangstsampling umiddelbart brukes som grunnlag for å forbedre bestandsestimering.

Det var enighet om at det ved oppstart av nye tokttidsserier kan være fornuftig å kjøre toktene hvert år for å få på plass en lang nok tidsserie raskest mulig, selv for de toktene som ellers ikke trenger å kjøres hvert år.

Det ble etterlyst data på bidødelighet i forskjellige fiskerier og for forskjellige redskapstyper. HI fikk i bestilling å lage en oversikt over hva som er gjort innen dette feltet til neste FUR-møte.

Havforskningsinstituttet orienterte om at de holder på å utvikle en ny rutine for toktrapportering.

4. Orientering om toktresultater mm:

- Vintertoktet i Barentshavet – Bjarte
-Oppsummering: Bjarte presenterte foreløpige resultater fra vintertoktet i Barentshavet på torsk og hyse. Toktet ble gjennomført med tilgang på russisk sone, men det ble forsinkelser på verksted for Johan Hjort og GO Sars hadde et uhell med et vannrør, noe som til sammen førte til to ukers bortfall av tokttid. Dette ble kompensert ved at andre tokt ble forskjøvet og at GO Sars sitt tokt ble forlenget med 10 dager.
- Gytetokt NVG sild – Cecilie
-Oppsummering: Cecilie viste at toktet i år ble gjennomført med 3 fiskefartøy i henhold til plan. Dekning i år startet noe senere og ble gjennomført med mye tettere kurslinjer enn i fjor. Silda fordelte seg jevnere mellom strataene og det ble en mye lavere usikkerhet i estimatet enn i fjor. Indeksen var noe lavere enn i fjor og året før.
- Kort rapport fra Marsmøte med PINRO – Geir
-Oppsummering: Geir oppsummerte kort møtet med PINRO i Murmansk og viste protokollen som signeres ved slutten av møtet. Møtet gikk som planlagt og er viktig for å sikre både godt nasjonalt, institusjonelt og personlig samarbeid om ressursforskning i Barentshavet.

5. Status merkeforsøk på sild og sei – Cecilie

-Oppsummering: Det ble merket ca. 6400 sild i november, mye mindre enn målet på 30 000. Dette pga. utfordringer med mye spekkhogger og fugl i nærområdet som førte til problemer og stresset silda både under tauing og i samlemerd. Men selve merkingen gikk teknisk sett godt og man dro nytte av erfaringene med makrellmerking. Det kom innspill om at man burde foreta merkingen tidligere på året, i oktober eller september da silda var mer hardfør og sto lengre oppe i sjøen. Det vil bli vurdert endringer i tid og sted for merking neste år.

Det er satt av midler til merking av sei, og det vil bli satt i gang merking til høsten.

6. Måling av lodde under innsiget i Barentshavet. Viser til tidligere erfaring med dette, og konklusjonen om at dette var komplisert. Kan det likevel være aktuelt å gjøre nye forsøk for å få et nytt målepunkt for loddebestanden? – Bjarte innledet

-Oppsummering: Bjarte viste en presentasjon av erfaringene fra det treårige prosjektet ved HI som ble ferdig for noen år siden der man foretok mengdemåling av lodde og sammenlignet dette med målingen og kvoterådet fra høsten før. Erfaringene fra prosjektet var at gytetoktet både kunne være konsistent og vise endring i forhold til kvoterådet fra høsten, men at det ikke var stabilt nok til å være basis for kvoteråd. Det viste seg å være vanskelig å forutsi hvor innvandringen av lodde ville komme, og det er derfor vanskelig å designe et godt tokt med lav varians uten en veldig stor og dyr innsats. Det ble derfor valgt å ikke gå videre med toktet.

På møtet ble det fremmet et forslag om at man burde utrede om et gytetokt kunne gi et ekstra årlig datapunkt for mengdemåling av lodde, og at det derfor burde vurderes som et supplement til dagens overvåking på høsten. Det ble vist til at ny teknologi kunne gjøre det lettere å gjennomføre toktet enn for ti år siden. Det bør være mulig å få til rimelig innleie av ringnotfartøy på denne tiden som kan brukes til en rask dedikert akustisk mengdemåling av loddebestanden. Muligheten for å kunne kombinere gytetokt på sild og lodde ble også diskutert, men forkastet. Det ble ikke konkludert på om FUR vil anbefale å sette i gang med gytetokt på lodde, men HI vil komme tilbake til saken på neste møte. Til neste møte vil også HI undersøke om loddedata fra vintertoktet kan brukes til informasjon om fordeling av den modne delen av loddebestanden.

7. Tokt ved Jan Mayen – tidligere diskutert i FUR-utvalget. Er det aktuelt i 2017? – Jan Ivar innleder

-Oppsummering: Det ble fremmet spørsmål om det er aktuelt med tokt til Jan Mayen i 2017. HI informerte om at det ikke var planlagt tokt med forskningsfartøy i 2017. FUR anbefaler at det blir gjennomført en naturressursundersøkelse på Jan Mayen for å vise at Norge bidrar til kunnskapsinnhenting knyttet til Jan Mayen området. HI vil holde kontakt med NFD for å diskutere mulighetene for et slikt tokt. Dette kan tidligst finne sted i 2018. Dersom det blir gjennomført et Antarktisk tokt på Kronprins Haakon i 2018-19, bør kanskje toktet utsettes til 2019, og da vil Kronprins Haakon være en mulig plattform for en slik studie.

8. Orientering om nytt forskningsprosjekt på modellering av bestandsdynamikk (Sparholt m flere) – Bjarte

-Oppsummering: Prosjektet er tatt initiativ til av Henrik Sparholt som tidligere har jobbet i ICES og det danske havforskningsinstituttet (DTU Aqua). Prosjektet vil fokusere på å implementere tilgjengelig økologisk kunnskap i bestandsberegninger. Prosjektet vil særlig ha fokus på tetthetsavhengig vekst, modning, dødelighet og kannibalisme i estimering av F_{MSY} . Det vil også være fokus på å koble inn temperatureffekter. FUR er positiv til dette prosjektet og det er støttet med totalt 600 000 NOK i FFA midler. Næringen har tidligere anbefalt at prosjektet blir støttet.

9. Bør næringen ha anledning til å drøfte status med ansvarlige forskere direkte? – Jan Ivar innleder

-Oppsummering: Jan Ivar la frem en henvendelse fra FISKEBÅT til en del bestandsansvarlige hos Havforskningsinstituttet i mars 2017 knyttet til et ønske om å få kommunisert tilbake utfordringer knyttet til overvåking og rådgivning på de respektive bestandene. HI ledelsen reagerte på henvendelsen, ba de bestandsansvarlige om ikke å svare på henvendelsen og meldte tilbake til FISKEBÅT at denne type problemstillinger og prioriteringer heller burde diskuteres åpent i FUR. Det ble en diskusjon litt frem og tilbake om dette og det var litt forskjellige syn på saken. Dersom næringen skal kunne delta konstruktivt i diskusjonene om prioriteringer av FFA midlene må det være anledning til å diskutere status når det gjelder tokt og fangstprøver med ansvarlige ressursforskere. Det ble samtidig presisert at næringen allerede i dag har god kontakt med ansvarlige ressursforskere i ulike sammenhenger, og at det ikke er nødvendig å gjøre denne saken større enn den er. Det ble ellers vist til at rapportene fra ICES også til en viss grad gir informasjon om mangler i datagrunnlaget for bestandsberegningene.

HI poengterte at det er viktig for ledelsen å kunne foreta sine prioriteringer internt og så diskutere disse med næringen, som så kan fremme sine synspunkter basert på brukerperspektivet vedrørende fiskerirådgivningen. HI mener at den primære informasjonsflyten mellom næringen og instituttet bør være gjennom sakspapirer i forbindelse med FUR møter. FUR medlemmenes behov for bakgrunnsinformasjon utover det som det er tid og muligheter for å sette seg inn i på møtene, kan dekkes ved relevante dokumenter vedlagt sakspapirene før møtene for å gi medlemmene det nødvendige grunnlag for beslutninger. Slik utveksling av informasjon, spørsmål og svar bør gå gjennom FUR for å sikre effektiv og oversiktlig saksgang. FUR gav tilslutning til dette.

10. Status for arbeidet med sonetilhørighetsanalyser for de viktigste bestandene i Nordsjøen – Jan Ivar innleder

-Oppsummering: Jan Ivar pekte på at det er viktig å gjennomføre sonetilhørighetsanalyse av bestandene i Nordsjøen i forbindelse med Brexit. Det har blitt foretatt analyse i NEAFC der man har utredet hvordan man skal tilnærme seg dette teknisk sett. Det ble vist til at sonetilhørighet blir adressert i Brexit utvalget som NFD har satt ned med representanter fra NFD, FDIR og HI. Næringen blir også konsultert i disse spørsmålene. Det vurderes at arbeidet i utvalget er tilstrekkelig for det som etterspørres når det gjelder sonetilhørighetsanalyser i Nordsjøen. Fra næringens side var det ønske om at HI presenterer disse analysene for FUR når arbeidet er gjort.

11. Behov for egne sårbarhetsindikatorer for VMEs i Barentshavet. I dag har vi adoptert indikatorene fra NEAFC for internasjonalt farvann, og det er ikke gitt at disse er egnet for Barentshavet. En del prosesser i gang i ICES rundt disse spørsmålene, og aktuelt å diskutere hvordan vi følger opp dette. Et ønske fra russisk trålnæring om et felles initiativ til Den norsk russiske fiskerikommisjonen. – Jan Ivar innleder

-Oppsummering: Jan Ivar tok opp prosessen med å vurdere åpning av områder for torsketråling i nordlige Barentshavet, og ønsket en diskusjon av hvordan dette gripes av myndighetene og næringen. HI har alt utviklet en rapport som viser datagrunnlaget og sier litt om fordelingen av bunnhabitater i Barentshavet. Det jobbes videre med en mer detaljert oppfølgingsrapport. Det er også satt ned et utvalg ledet av Gunnstein Bakke ved FDIR og

med flere representanter fra HI. Dette utvalget vurderer først kriteriene for hva som skal vurderes som sårbare områder basert på NEAFC og OSPAR sine kriteriesett. Utvalget har opprettet et samarbeid med næringen.

Fra næringens side ble det gitt uttrykk for at det kunne være aktuelt å initiere forsøk med bruk av flytetrål i fisket etter torsk og hyse i Barentshavet.

FUR vil bli orientert om status på arbeidet med vern av sårbare bunnhabitater i Barentshavet på kommende FUR møte.

12. Forekomst av marint søppel – Geir innleder

-Oppsummering: Geir presenterte HI sine resultater når det gjaldt forekomst av søppel i norske havområder. Gjennomsnittet er på 155 kg søppel per km², men det er betydelig variasjon mellom områdene med høyest konsentrasjoner utenfor Ålesund. Basert på videoanalyser fra MAREANO-prosjektet har man konkludert med at fiskeri er den største bidragsyteren til søppelet. Det ble poengtert i diskusjonen at man i dag er mye mer bevisst enn tidligere, men at det er viktig å ha fokus på å utvikle god praksis for søppelhåndtering. Det er plast som forekommer hyppigst og gitt den lange nedbrytningstiden er det viktig å ha fokus på opprydding og reduksjon av tilførsel. Her er «fishing for litter» og FDIR sin årlige opprenskning av fiskeredskap viktige initiativer.

13. Fiskerienes betydning for Vågan kommune – Kommunen stiller med representant

-Oppsummering: Ole Osland som er havnesjef i Vågan kommune holdt en flott presentasjon av viktige utviklingstrekk for Vågan kommune. Mens kommunen var fullstendig gjennomsyret av fiskerinæringen i 1997 da han kom til kommunen, er fiskerinæringen i dag mye mindre viktig og mer integrert med andre næringer som reiseliv og turisme. Kommunen er preget av sentralisering rundt tettstedene som Svolvær og Kabelvåg. Det at torsken i mange år ikke gytte på innsiden av Lofoten medførte store tap for fiskemottakene siden sjarkene og de mindre kystfartøyene fulgte torsken og leverte mer av fisken i Vesterålen.

14. Tid og sted for neste møte – Kjell

-Neste møte blir tirsdag 29. august kl. 10-15 i Bergen på HI, i Styrehuset i 10. etg (Nordnesgaten 50).

15. Eventuelt

-Aktuelle saker til neste møte:

- Disponering av FFA midler for 2018 – Geir & Elisabeth innleder
- Overvåking av beskatning for NA torsk, hyse og sei og sei i Nordsjøen – Bjarte innleder
- Status for nytt system for fangstsampling av pelagisk fisk – Geir innleder
- HI vil undersøke om lodedata fra vintertoktet kan brukes til informasjon om fordeling av den modne delen av loddebestanden – Bjarte innleder
- Bidødelighet i forskjellige fiskerier og for forskjellige redskapstyper – Cecilie innleder

FUR diskuterer loddetokt.